

S Ư U T Â M

Bạn Có Biết

Tâm Hiên

CHỮ VIẾT CON NGƯỜI CÓ TỪ LÚC NÀO

Các nhà khoa học đã chứng minh con người bắt đầu nói được cách đây hơn 100.000 năm, nhưng khả năng viết chỉ xuất hiện khoảng từ 5000 - 6000 năm, không phải chủng tộc nào cũng sáng chế ra chữ viết được và cách viết mỗi vùng cũng khác nhau. Hiện nay chỉ có 25 hệ thống chữ viết khác nhau tồn tại. Những dạng chữ đầu tiên của nhân loại xuất hiện ở vùng Lưỡng Hà do hai con sông Tigris và Euphrates tạo nên vùng văn minh Lưỡng Hà thuộc nước Iraq ngày nay và văn minh Ai Cập. Nhưng lịch sử của chữ viết thay đổi liên tục có nhiều dạng tự hoàn toàn biến mất hoặc trở thành những cổ ngữ. Nếu không được nghiên cứu và phục hồi sớm như chữ của người Chăm hoặc chữ Nôm của người Việt rồi cũng sẽ mất theo thời gian. Do đó hiện nay người Việt đang hệ thống, phục hồi tiếng Nôm thành một viện nghiên cứu Hán-Nôm vì tiếng Nôm là ngôn ngữ từ chữ của người Việt trước chữ Hán của Trung Hoa, trong đó có bài văn tế cá sấu bằng chữ Nôm nổi tiếng của Hàn Thuyên và các thi phẩm Nôm khác. Những dạng tự cổ xưa nhất của nhân loại còn được giữ gìn đến ngày nay là chữ Trung Quốc và chữ Hebreux (chữ Do Thái). Riêng chữ Việt ngày nay thường được xưng tụng do GM Alexandre De Rhodes sáng tạo, nhưng theo TS Roland Jaques của Đại Học St. Paul, Canada cho biết người sáng chế ra tiếng quốc ngữ từ năm 1622 là nhà truyền giáo Bồ Đào Nha Francisco De Pira chứ không phải Giám Mục A. De Rhodes người gốc Do Thái mang quốc tịch La Mã (Italia) chứ không phải người Pháp.

LỊCH SỬ CHIẾC ÁO BÀ BA CỦA NGƯỜI VIỆT

Theo những người địa phương Nam Bộ thường nói áo bà ba phát xuất từ Mã Lai hay Java (Indonesia) đưa sang. Nhưng chiếc áo bà ba là y phục dân gian thuần Việt Nam có lịch sử dưới đời Hùng Vương 18, từ trước vua quan đến thứ dân già, trẻ, trai, gái đều mặc áo dài đúng theo nghi lễ. Thuở ấy có một anh ngư phủ cũng mặc áo dài như mọi người, vì túng hụp, chiếc áo dài rách thêm hoai, phải xẻ thân trước, thân sau thành mảnh vụn ráp lại giống mai rùa. Một hôm mặc áo này đi đánh cá, nhìn từ xa thấy vua quan đến sợ quá anh chống tay xuống bờ cát, nhưng khi đến gần thì ra là một người rồi đem đến trình vua, vua nói cứ ngỡ con Ba Ba chớ ngờ đâu người mặc chiếc áo giống con Ba Ba. Về sau dân gian người người nhớ cũng may áo này

đỡ tổn vải. Kiểu áo Ba Ba thường được người học võ mặc để múa rất gọn và tiện lợi khi phụ nữ mặc, các thanh niên thấy các cô gái mặc áo ngắn thì gọi đùa là Bà Ba, về sau người ta quên sự tích Ba Ba mà chỉ còn gọi là áo Bà Ba.

Khi nước ta bị đô hộ của Tàu, người Trung Hoa bắt chước may kiểu áo ngắn này nhưng có thêm một vạt ta gọi là vạt hò (hồ) hay vạt khách (khách trú) loại áo vạt khách này hiện còn thấy may và sử dụng cho gọn trong sinh hoạt tại cách chùa chiền tu viện ở VN. Ngày nay chiếc áo Bà Ba trở thành một kiểu áo đẹp truyền thống đậm tình văn hóa VN.

VĂN HÓA PHẬT GIÁO TẠI ĐỒNG BẰNG NAM BỘ

Các tổ chức làng mạc Nam Bộ có những cơ cấu ẩn tàng như các làng Việt ở nơi khác. Theo các nhà nghiên cứu kho tàng truyện cổ Nam Bộ cho biết chỉ vài ba truyện cổ có dấu vết tư tưởng Nho giáo, nhưng tâm thức của người Nam bộ sống ở nơi cuối đất cùng trời không bị những tín điều của Nho giáo trói buộc chặt chẽ, lâu đời của những người mang gươm đi mở nước. Nhưng khi con người không dựa vào một hệ tư tưởng này, sẽ lại dựa vào một hệ tư tưởng khác. Theo Đại Nam Thực Lục chính biên đã thừa nhận "Tục Gia đình thường hay thờ Phật", được các nhà nghiên cứu văn học vùng Nam bộ đều ghi nhận. "Trong Nam bộ, vùng đất mới này nổi tiếng sùng tin Phật". Vì thế truyện dân gian của người Việt ở Nam bộ, lớp văn hóa Phật giáo nhiều hơn, đậm hơn là lớp văn hóa Nho giáo. Mặc dầu nói truyện dân gian Nam bộ vẫn thường thấy những ông hoàng bà chúa, hoàng tử nhưng không phải là những nhân vật đại diện cho tư tưởng Nho giáo. Trong khi đó số truyện mang tư tưởng Phật giáo vẫn nhiều hơn như: Công Chúa Ngọc Hoa, Sư được vàng được bạc, Bốn người tài, Sự tích trái sầu riêng, Sự tích cá he, Sự tích bình vôi, Sự tích cái ống nhỏ, Sự tích chim bìm bịp, Sự tích sông Nhà bè (ông Thủ Hườn). Truyện Bà Hiếu, Sự tích bãi ông Nam, Áo Phật. Sự ảnh hưởng đó chìm sâu vào đời sống tâm tình, xã hội của vùng đất mới thuần túy Phật giáo thể hiện tư tưởng dân gian trong lòng người dân Nam bộ.

PHẬT GIÁO NGƯỜI CHÀM ĐƯỢC DU NHẬP VÀO THỜI KỲ NÀO?

Ngày nay chúng ta thấy những Tháp Chàm còn lại từ Quận Phong Điền (Huế) Mỹ Sơn Hội An đến Qui Nhơn,

Nha Trang, Phan Rang, Phan Thiết là tượng trưng của nhà nước Lâm Ấp (190-1930 sau Công Nguyên) đời sống người Chăm đã chịu những tác động mạnh mẽ của các nền văn hóa trong đó tác động mạnh nhất là văn hóa Ấn Độ - Nam Á vào giai đoạn phát triển mạnh nhất tại Đông Nam Á. Vậy Phật Giáo được du nhập vào Champa như thế nào? Các nhà nghiên cứu cho rằng vào thế kỷ thứ III Phật giáo là tôn giáo chủ đạo chung quanh khu vực trung tâm xứ Lâm Ấp. Nhà nghiên cứu Finot khi nghiên cứu bia Võ Cạnh ở Nha Trang biết thêm về việc nhà vua Champa cho dựng bia biểu hiện rõ nét về ảnh hưởng của tư tưởng Phật Giáo. Theo thư tịch Trung Hoa vào thế kỷ thứ 7 có nhà sư Nghĩa Tịnh đã kể về cộng đồng người Chăm vào thời kỳ này rất tôn thờ kính mến Đức Phật và vào năm 605 quân nhà Tống kéo đánh Champa thu nhiều chiến lợi phẩm trong đó nổi bật nhất là 1350 pho kinh Phật. Ngày nay có đến viếng Viện Bảo Tàng Champa tại Đà Nẵng còn thấy những tượng Phật được trưng bày tại đây.

VIỆT NAM NẴM TRÊN CON ĐƯỜNG TƠ LỤA BIỂN

Con đường tơ lụa trên đất liền với nhân vật Marco Polo một thương gia người Ý mở đường thương mại bắt đầu từ Ba Tư xuyên qua Afghanistan - Ấn vượt qua sa mạc băng qua miền Trung A đến Trung Hoa tạo sự nối kết giữa hai lục địa Á Á nhưng đến thế kỷ 14 hoạt động của con đường này chấm dứt vì nguy hiểm, cướp bóc tàn bạo. Từ lâu cũng có những thương thuyền đến các cảng trên thế giới như tại VN có ÓC-EO tỉnh An Giang liên hệ với thương nhân Ý. Nhưng phải đến thế kỷ thứ 9 có nhiều thương cảng hoạt động nên con đường tơ lụa trên biển mới bắt đầu. Từ Âu sang Á sau khi vượt qua eo biển Malaca, con đường chia làm hai nẻo. Một ngã theo vùng biển VN qua Côn Đảo, Cù lao Chàm, Hội An vùng biển Nam Trung Hoa rồi qua Nhật. Một ngã thứ hai qua Indonesia, Philippines qua vùng phía Nam Trung Hoa để tới vùng biển Nam Nhật Bản. Theo các nhà khảo cổ tại Côn Đảo có các mảnh gốm đời Đường. Tại Hội An, thành Trà Kiệu Quảng Nam, kinh đô Hoa Lư, thương cảng Vân Đồn có nhiều đồ gốm men ngọc của Quảng Đông. Qua những cổ vật khảo sát, do đó nhiều cảng VN đã góp phần vào sự hình thành con đường tơ lụa trên biển.

CÁC TÔN GIÁO NÓI GÌ VỀ VAI TRÒ CỦA THƯỢNG ĐẾ SAU TRẬN TSUNAMI

Sau trận Tsumani, ngày 26.12.04 tại vùng biển Ấn Độ Dương, các tu sĩ của các tôn giáo nói đến vai trò của Thượng đế nhưng chưa nói rõ ràng các câu hỏi được đặt ra. Họ đều phân vân vai trò trách nhiệm của Thượng đế, còn các vị khác đã nói đơn giản đó chỉ là một biến cố của thiên nhiên:

- Tổng Giám Mục Anh giáo Phillip Jensen tại Sydney gợi ý: đây là điều lưu tâm của Thượng đế cho lần phán xét sắp tới.

- Lãnh đạo Hồi giáo Sheik Fehmi tại thánh đường ở Preston nói: "Tôi không hiểu ý của Thượng đế nhưng chúng tôi chấp nhận thiên tai đó. Theo Hồi giáo những

thiên tai luôn xảy đến để mọi người luôn thức tỉnh và họ cần hiểu là vì họ đã tách lià Thượng đế quá xa.

- Giám mục Robert Forsyth chỉ lưu ý "Mọi việc xảy đến đều do quyền tối thượng của Thượng đế". Nhưng Thượng đế có nói sẽ tạo ra trận hải chấn không? Không, biến cố này thật khủng khiếp, đây chỉ là biến cố thiên nhiên.

- Giáo sĩ Mordechai Gutnich, lãnh đạo tổ chức Do Thái giáo tại Úc nói: "Câu hỏi đó đối với chúng ta chỉ hữu hạn trong khi tánh trí của Thượng đế thì vô tận".

- Thượng tọa Choedak Rinpoche theo dòng sinh diệt và định luật vô thường của Phật giáo gợi cho biết những điều hạnh phúc bỗng bất thần xảy đến bị phủ lấp những điều không may. Thượng tọa Choedak nói: Tsumani vừa qua là phần cộng nghiệp của toàn thể con người, và đây cũng có thể là điều xúc tác giúp cho hòa bình, tính hài hòa và lòng quảng đại. Thật vậy đối với chúng ta là một điều rất quan trọng, thử hỏi khi chúng ta xịt nước quét trên lối xe ra vào (driveway) giết hàng trăm con kiến vậy chúng ta có gọi là trận Tsunami không? Đây cũng là những khổ đau và vọng tưởng cứ luôn xảy ra trong mỗi chúng ta. Theo sự giải thích của Phật giáo là phải giải trừ những bất thiện nghiệp và trận Tsumani vừa qua không phải là một biệt nghiệp của mỗi cá nhân nào và cũng không phải là sự trừng phạt của một quyền năng tối thượng nào (God's role has derics divided - The Age 04.01.2005).

CÁC NGÀY PHẬT ĐẢN LỊCH SỬ (Tập san Phật học 87)

Phật đản 1932: Cao trào chấn hưng Phật giáo Việt nam xuất hiện khắp nơi trong nước: Nam Việt thành lập Hội Nghiên Cứu Phật học (1931) và Hội Phật học Lương Xuyên (1933). Trung Việt thành lập Hội Vie65t nam Phật học (1932). Bắc Việt thành lập Hội Việt nam Phật giáo với các tạp chí: Đuốc Tuệ, Viên Âm, Giác Ngộ, Tiếng Chuông Sớm, Diệu Âm, Từ Quang, Giải Thoát.

Phật đản 1951: Gia đình Phật tử Việt nam kiện toàn tổ chức cơ sở (4-1951). Tổng hội Phật giáo Việt Nam ra đời trong năm 1951, Bản Tuyên ngôn thống nhất đạo Phật được công bố nhân ngày lễ Phật đản mùng 8 tháng 4 1951 (Tân Mão) lấy ngày Phật đản làm lễ kỷ niệm thành lập Tổng hội Phật giáo Việt nam, bầu Ban Quản trị Trung ương và đặt trụ sở tại Huế.

Phật đản 1963: Cao trào tranh đấu của PGVN khởi đầu từ vụ đàn áp Phật giáo tại Huế rồi từ đó lan tràn khắp nơi. PG thành lập Ủy Ban Liên phái Bảo vệ PG để thảo luận với Ủy ban Liên bộ của chánh quyền Ngô Đình Diệm.

Phật đản 1964: Cách mạng 1-11-1963 lật đổ chế độ gia đình trị và kỳ thị tôn giáo. Phật đản 1964 Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất ra đời phân chia cơ cấu Trung Ương thành 7 ngành hoạt động, bản Hiến chế 2518 (Phật lịch) được ban hành, qui tụ nhiều hệ phái Phật Giáo bước đầu củng cố tuy nhiên vẫn còn phải trải qua những xáo trộn mới sau đó .